

Norra Åsums kyrka

55.9894, 14.1517

Norra Åsums kyrka byggdes förmodligen i slutet av 1100-talet, och även om kyrkan till en del har byggts om under seklernas gång, kan man fortfarande se spår av hur kyrkan en gång såg ut när den byggdes.

Bland annat var fönstren små och satt högt upp. Spår efter dessa första fönster kan vi se på utsidan av kyrkan, ovanför de nuvarande på södra sidan.

Det som i dag är dopkapell och sakristia byggdes på 1400-talet och 1500-talet som gravkor för familjerna på Lillöhus, släkterna Tott, Trolle och Huitfeldt.

Förmodligen använde de olika ättean ett avskilt rum i tornets andra våning vid sina besök i kyrkan.

Alla runstenar är inte från vikingatiden. Den runsten som finns i vapenhuset till kyrkan är gjord senare, i samband med att kyrkan byggdes. Texten på stenen lyder i översättning till nutidssvenska: "Kristus, Marias son, hjälpte dem som byggde denna kyrka, ärkebiskop Absalon och Esbjörn Mule". En av byggherrarna var alltså ärkebiskopen Absalon Hvide i Lund. Absalon blev ärkebiskop 1178 och dog 1201. Sannolikt byggdes kyrkan under 1190-talet, då Lunds

mäktige kyrkofurste var engagerad i flera andra kyrkobyggen i Skåne. Kyrkan i Norra Åsum fick ett torn som för en landskyrka var av ovanlig höjd. Den invigdes åt Sankt Dionysius, som under namnet Saint Denis är Frankrikes nationalhelgon, och enligt legenden Paris förste biskop.

Den rikt skulpterade predikstolen är från tidigt 1600-tal. Dörren visar Petrus och Paulus med sina respektive symboler.

Under första hälften av 1600-talet kom den nuvarande altaruppsatsen på plats, krönt med Christian IV:s och drottning Anna Cathrines vapen. I mittfältet ser vi nattvardens instiftelseord. Där satt tidigare en Emmausmålning av Kristianstadskonstnärinnan Emilia Lönblad, som nu hänger i dopkapellet och som i mitten av 1930-talet i sin tur ersatt en Kristusbild på mittfältet, målad på 1860-talet av konstnären Carl August Tholander.

Dopfunten i sandsten är från början av 1200-talet och fanns tidigare placerad vid triumfbågen norra sida. Ovanför dopfunten satt en baldakin, vars fäste fortfarande är synligt.

Rummet i tornets andra våning anses ha varit ärkebiskopskyrkans emporvåning, eller enligt en annan teori övernattningsrum för medeltidens vägförande.

Eftafiumet på norra långhusväggen är över Inger Olusdotter, hennes barn och hennes äkta män, dels Jörgen Jacobsen som var den siste danske prästen här, och dennes efterträdare i församlingen Morgens Hansen.

Under en omfattande restaurering av kyrkan i början av 1970-talet upptäcktes en rad medeltida gravar under golvet. Den grav som undersöktes mera ingående låg mitt i koret framför högaltaret. Den döde hade lagts i en spjälkista av ek utan lock och han låg med huvudet åt väster i enlighet med kristen sed. Fragment av svepningen och rester av skorna fanns kvar i kistan. Skorna hade spetsiga sulor - en populär modell under högmedeltiden. Möjligen kan den döde ha varit kyrkans byggmästare Esbjörn Mule. Enligt relativt osäkra dateringar skulle graven kunna härröra från tidigt 1200-tal då Esbjörn Mule sannolikt avled.

Källor:

Webb: Svenska kyrkan Kristianstad.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "50 kyrkor i nordöstra Skåne". Regionmuseet
Kristianstad. ISBN 978-91-977127-7-4